

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14829,Zarząd-Morskich-Portow-Szczecin-i-Swinoujscie.html>
2021-05-13, 08:25

Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście

Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście, powołany 4 X 1949 decyzją Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, pierwotnie pod nazwą Zarząd Portu Szczecin. 1 I 1950 rozpoczął działalność port, w 1955 w Świnoujściu powstał Oddział Przeładunkowy, port od 1977 stał się przedsiębiorstwem wielozakładowym, składającym się z Zakładu Przeładunków Drobnicowych, Zakładu Przeładunków Masowych i Zakładu Przeładunków Świnoujście. W VII 1977 powołano Zespół Portowy Szczecin-Świnoujście, skupiający przedsiębiorstwa obrotu portowo-morskiego; w 1983 przyjął on nazwę Zarząd Portu Szczecin i Świnoujście. W 1991 ZPSiŚ stał się spółką akcyjną z jednoosobowym udziałem skarbu państwa, a w 2001 uzyskał obecną nazwę Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA.

19-30 VIII 1980 prowadzono w porcie szczecińskim strajk solidarnościowy ze Stocznią Szczecińską im Adolfa Warskiego, na czele KS stanęli: Ryszard Konopacki, Józef Kowalczyk, Mieczysław Soszyński, Franciszek Szyr, Józef Wichary, Elżbieta Żochowska; reprezentantem ZPSiŚ w MKS został M. Soszyński, który wszedł również do Prezydium MKS i Komisji Mieszanej strajkujących i rządu. Po zakończeniu protestu KS przekształcił się w Komisję Robotniczą, która podjęła rozmowy (trwały do 13 X 1980) z dyrekcją zakładu nt. realizacji porozumienia z 30 VIII 1980. Na początku 1981 odbyła się I Konferencja Zakładowa „S” ZPSiŚ, na której w wyniku wyborów przewodniczącym został Mariusz Świontkowski, wiceprzewodniczącym J. Kowalczyk, do prezydium weszli: Borys Dubowenko, Eugeniusz Jarząbek, R. Konopacki, Stanisław Lach, Tadeusz Wróblewski, delegatami na I WZD Regionu Pomorze Zachodnie zostali: Kazimierz Błaszczak, Edmund Janikowski, R. Konopacki, Feliks Krupa, S. Lach, Antoni Nikiel, Adam Sikorski, Roman Stecyk, M.

Świontkowski i T. Wróblewski. Od początku 1981 KZ rozpoczęła wydawanie pisma zakładowego, które redagował zespół w składzie: Zygmunt Dziechciowski, Leszek Duklanowski, Ryszard Litwinionek, Grzegorz Prątnicki oraz Andrzej Ziemiński; I-XII 1981 ukazało się 46 nr. pisma. 17 XI 1981 odbyło się I Ogólne Zebranie Delegatów Samorządu Pracowniczego, na którym wybrano władze Rady Pracowniczej, przewodniczącym został Jan Stasiak, wiceprzewodniczącym Wojciech Hoffman, sekretarzem Józef Kuzynowski. Pierwszym zadaniem RP było wybranie nowego dyr. zakładu.

Bezpośrednio po 13 XII 1981 internowani zostali: M. Świontkowski, Zygmunt Dziechciowski, F. Krupa, później także Grzegorz Ostrowski (I-IV 1982), Edward Radziewicz (V-VI 1982) i Leszek Duklanowski (XI-XII 1982). 14 XII 1981 podjęto próbę strajku w porcie, 15 XII 1981 został on jednak spacyfikowany przez ZOMO. W stanie wojennym z pracy w porcie zostali zwolnieni: Chróścielewska, L. Duklanowski, Luiza Kamińska, Jan Krupa, Jan Markowski, Grzegorz Prątnicki, Władysław Starosta, Stanisław Szulc, Zygmunt Woźniak, Ireneusz Wójcik, T. Wróblewski. Działalność związkową podczas stanu wojennego w ZPSiŚ prowadzili także Tadeusz Olczak, Adam Knypiński, Barbara Wachowiak, Andrzej Zimiński, Ryszard Litwinionek, w Świnoujściu m.in. Jerzy Janc. Po 13 XII na czele TKZ „S” stanął T. Olczak, 1982-1989 współpracował m.in. z Michałem Achramowiczem, Szczepanem Araszkiwiczem, Janem Bajorem, Mieczysławem Chróścielewskim, Florianem Dołęgą, Januszem Dubickim, Józefem Fijołkiem, Henrykiem Klepadło, A. Knypińskim, Kazimierz Kucharczykiem, Jerzym Nowakiem, Stanisław Nowakiem, Andrzejem Prokopowiczem, Bolesławem Szyrkiewiczem, Barbarą Wachowiak, Wiesławem Wielopolskim, Tadeuszem Wojniczem, Adamem Żurawskim. Od III 1982 w porcie wznowiono wydawanie „Komunikatu” redagowanego przez Z. Dziechciowskiego, T. Olczaka, A. Knypińskiego, B. Wachowiak, jego kontynuacją (od VI 1983) był „CDN”, redagowany przez Jadwigę Marszczek, A. Ziemińskiego i T. Olczaka. W połowie 1987 T. Olczak z inspiracji SB został zwolniony dyscyplinarnie z pracy. 11 XI 1986 Komitet Założycielski Związku Zawodowego „S”

Pracowników Portu w Świnoujściu złożył wniosek o rejestrację w Sądzie Wojewódzkim w Szczecinie, pod wnioskiem podpisali się: Piotr Paszkowski, Antoni Chwała, Lucjan Grygorcewicz, Arkadiusz Fajfer, Stefan Maliszewski, Kazimierz Suski, Harri Kolm, Ryszard Rutkowski, Kazimierz Popowicz, Jerzy Gawle (w kolejności składania podpisów). 6 VIII 1987 podobny wniosek złożył Komitet Założycielski Związku Zawodowego „S” Pracowników Portu Szczecińskiego, pod wnioskiem podpisali się: E. Radziewicz, W. Wielopolski, J. Dubicki, Izydor Chojnacki, Jan Jarmołowicz, M. Achramowicz, Andrzej Klisowski, B. Szykiewicz, Andrzej Kołodziejcki, Florian Dołęga, Marian Czyżyk (w kolejności składania podpisów). 13 VIII 1987 sąd odmówił wpisu do rejestru, wniosek o rewizję wyroku do Sądu Najwyższego został odrzucony 7 X 1987. 17 VIII 1988 rozpoczął się w porcie najdłuższy strajk w historii Szczecina, utworzono KS z przewodniczącym E. Radziewiczem oraz wiceprzewodniczącymi Józefem Kowalczykiem i Zbigniewem Zakrzewskim. Oprócz ZPD, ZPM, Elewatora Ewa do strajku dołączyły kolejne zakłady działające na terenie portu: Portowe Centralne Warsztaty Mechaniczne, Zakład Usług Żeglugowych i Zakłady Budownictwa Kolejowego, 18 VIII 1988 Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Szczecinie. Tego dnia w porcie powstał MKS z udziałem Andrzeja Milczanowskiego, z E. Radziewiczem na czele (od 20 VIII 1988). Strajk zakończył się 3 IX 1988. E. Radziewicz został członkiem KKW „S” oraz wyznaczono go do uczestnictwa w obradach Okrągłego Stołu. Po strajku działacze ponownie złożyli wniosek o rejestrację komitetu organizacyjnego „S” ZPSiŚ, który podpisało ponad 1600 osób; była to największa organizacja zakładowa w regionie. Również ten wniosek został odrzucony.

Po zarejestrowaniu „S” 17 IV 1989 rozpoczęły się wybory do władz związkowych w zakładach pracy i Regionie Pomorze Zachodnie. W VI 1989 przewodniczącym KZ został T. Olczak, wiceprzewodniczącym Jerzy Wojtowicz. 24 XI 1989 E. Radziewicz został wybrany na przewodniczącego „S” w Regionie [Pomorze Zachodnie](#); następnie przewodniczącymi KZ „S” w porcie byli J. Wojtowicz (1991-1993), Elżbieta Dudarewicz (1993-2010), Ryszard Hatylak (od 2010).

Artur Kubaj

[Szczecin, Region Pomorze Zachodnie](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)